

JULIAN GRZESIK

ur. 1923; Ruda Wołoska

Miejsce i czas wydarzeń	Niemcy, PRL
Słowa kluczowe	Niemcy, PRL, Rudolf Lange, rodzina Rudolfa Lange

Spotkanie z rodziną Rudolfa Lange

Jak byliśmy w Niemczech, spotkaliśmy bardzo miłego człowieka, takiego bauera, zaprosił nas do siebie. Samochodem jeździliśmy do tych, którzy przyjeżdżali do nas, przywozili nam literaturę, Biblię, no i między innymi [u nich] byliśmy kilka dni, to jest rodzina Lange. Przeglądaliśmy zdjęcia i na jednym zdjęciu on był ze swoim bratem, ten brat z opaską z haken kreuz, niemiła twarz, ale nie śmiałem go pytać, kim był ten brat, hitlerowiec to hitlerowiec, bo ta opaska [o tym] świadczyła. Ale potem pytałem go, jak byli nastawieni do Hitlera, on był na froncie pod Kurskiem, jak szedł spać, to całą garść brał pastylek, bo, mówi, nie zaśnie, bo na niego czołgi jadą, to największa bitwa była, ale dzięki polskiej Enigmie wywiad angielski uprzedził Rosjan, że atak będzie na Kursk i dzięki temu Rosjanie się przygotowali, nie gdzie indziej, tylko tu i załamali tę potęgę pod Kurskiem. I właśnie tenże Willy mówi, że klęli na Hitlera, ale co było robić? Musieli się bronić, czołgi jadą, no to trzeba było odpierać. Pytam w sprawie Żydów, tych mordów, czy wiedzieli. No, mówi, że dochodziły słuchy, a brat powiedział, że w Rydze wpychali ich do wagonu i do morza wagonem. I mnie przyszło do głowy, skąd ten brat wie, co się w Rydze działo, musiał tam być. Jak przyjechałem do domu, a nie będę się chwalił, ale ktoś mi powiedział, że do wywiadu się nadaję, że umiem skojarzyć pewne fakty i tak sobie skojarzyłem i poszukałem w literaturze, czy Lange był [tam]. Okazuje się, że był namiestnikiem z ramienia gestapo na te tereny. Potem co się okazało, że on był na konferencji w Wannsee jako spec od mordowania Żydów, że on pół miliona Żydów w przybałtyckich krajach [uśmiercił]. I on był jednym z 13, którzy zdecydowali o tym ostatecznym rozwiązaniu. Mam zdjęcie, to jest unikalne zdjęcie całej rodziny, wspaniała rodzina, ojciec po prostu ich się wyrzekł, a on poszedł na studia, stał się hitlerowcem, stał się po prostu gestapowcem i to wyższego szczebla, ponieważ miał wyższe studia. Jak można oskarżać jakieś warstwy społeczne, chłopów tych czy tamtych, jeżeli w rodzinie jednej tak się wyrodi ktoś, że był mordercą. Byliśmy w Izraelu w Jad Waszem, jego fotografia tam wsi, wszędzie o Lange jest mowa, a tego zdjęcia nikt w Polsce nie ma,

tylko my mamy zdjęcie tej rodziny. Jaka urocza matka, a jaki syn. I jak to sądzić?
Jakie kryteria [przyjąć]?

Data i miejsce nagrania	2013-11-05, Lublin
Rozmawiał/a	Magdalena Kowalska
Redakcja	Justyna Molik
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"